LER 95385

Senzorické tuby
Roční období

Příklady aktivit

Zatřeste, rozvířte a objevte roční období!

Úvod

Senzorické tuby seznamují děti prostřednictvím smyslového zážitku s ročními obdobími. Tuby představují jednotlivá roční období a demonstrují, jak se mění počasí a příroda v průběhu roku. Každá tuba má barvu konkrétního ročního období a uvnitř je strom, který má vždy jinou podobu. Doplněny jsou i další přírodní prvky charakterizující jednotlivé fáze roku – rostliny, zvířata, slunce, sníh… Stačí tubou zatřást a na jaře se rozprší, v zimě začne sněžit, na podzim vítr víří spadané listí a v létě poletují motýli. Sledování změn pomáhá dětem pochopit opakující se cyklus v přírodě v rámci roku a uvědomit si plynutí času.

Senzorické pomůcky nezaměstnávají jen ruce dítěte, v první řadě působí na jeho smysly a prostřednictvím smyslových zážitků stimulují jeho mozek a celkový kognitivní vývoj.

První kroky

Vyzvěte děti, aby si důkladně prohlédly všechny tuby a zkoušely jimi třást a otáčet je. Upřete jejich pozornost zejména na pohyb uvnitř tuby. Pokládejte jim otázky:

- *Čeho jste si všimly?*
- *Co se dělo v tubě, když jste jí zatřásly?*
- *Jak byste popsali pohyb uvnitř tuby?*
- *Čo vás přitom napadlo?*
- *Na co jste myslely?*

Rozdělte děti do čtyř skupin a každé přiřaďte jednu tubu. Jejich úkolem bude pozorovat jednotlivé prvky v tubě a na jejich základě postupně charakterizovat a určit „přidělené" roční období. Následně skupinky vzájemně porovnají strom v každé tubě:

- *Náš strom nemá žádné listy. Bude to zimní strom.*
- *V naší tubě má strom spoustu kvítků. Na jaře kvete spousta barevných květin a nejen na stromech.*

Když se děti seznámí s tubami, povzbuďte je, aby se zamyslely nad pocity, které v nich vyvolává počasí a příroda, například:

- *Co pociťujete, když prší?*
- *Jaký pocit ve vás vyvolávají poletující motýli?*
- *Rádi se vyhříváte na sluníčku? Proč?*

Charakteristika ročních období

Tuby zobrazují typické povětrnostní podmínky na severní polokouli.

Jaro

Otepluje se – sluneční paprsky více hřejí, dny se prodlužují. Mnohdy sprchne jemný jarní déšť. Příroda se probouzí, klíčí tráva, objevují se první květiny – sněženky, podběly, fialky. Stromy vyhánějí nové listy a rozkvetou. Probouzí se i zvířata, která se uložila k zimnímu spánku. Všude zní štěbetání ptáků.

Léto

Je teplo až horko. Obloha bývá celé dny jasná. Při vysokých teplotách se nejednou vyskytují letní bouře – netrvají dlouho, ale někdy naprší hodně vody, hřmí a blýská se. Dny jsou dlouhé. Zeleň má sytou barvu. Postupně dozrávají jednotlivé druhy ovoce a zeleniny, obilí, kvetou květiny. Všude létají včelky a motýli.

Podzim

Dny se zkracují, ochlazuje se, sluneční paprsky už tolik nehřejí. Fouká studený vítr a bývá sychravo. Podzimní strom mění barvu – ze zelené přechází do oranžové, žluté, hnědé… Až nakonec listí opadá. Rostou houby, dozrávají šípky, kaštany… Zvířata si chystají zásoby na zimu. Některá se připravují na zimní spánek.

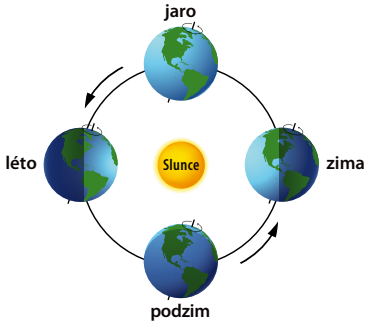

Zima

Dny jsou krátké. Vzduch je mrazivý, sněží. Zamrzají jezera a rybníky. Stromy jsou holé. Příroda spí pod bílou peřinou. Mnohá zvířata upadají do zimního spánku. Ta, která nespí, a ptáci, kteří neodletěli do teplých krajin, se přizpůsobují chladu – mají hustší srst nebo peří a více podkožního tuku.

Roční období a počasí

Vyzvěte děti, aby řekly, jaké počasí se pojí s jednotlivými ročními obdobími. Upozorněte je na to, aby si všimly, že během určitého časového úseku v roce (několik měsíců) má počasí poměrně stejný charakter, proto mluvíme o ročních obdobích. Vysvětlete jim, že počasí se mění v závislosti na sklonu zemské osy vůči Slunci a rotace Země kolem Slunce. Názorně jim ukažte, jak poloha Země vůči Slunci a sklon zemské osy přímo ovlivňují počasí u nás. Kdy má větší intenzitu slunečního záření severní polokoule a kdy menší a jak se to projevuje na počasí.

Následně jejich pozornost zaměřte na to, že když je léto na naší severní polokouli (severní pól je nejvíce nakloněný ke slunci, takže na severní polokouli dopadne více slunečních paprsků než v zimě), na jižní polokouli je to opačně. Proto mají v Austrálii v červnu zimu a v prosinci léto.

Sociálně-emocionální učení

Tuby díky uklidňujícímu smyslovému zážitku pomáhají dětem nacházet větší vnitřní klid. Hra s nimi je uvolňuje a pomáhá jim lépe se soustředit. Dítě si během hry více uvědomuje své pocity, rozvíjí se jeho sebeuvědomění a zároveň se učí komunikovat s jinými dětmi.

Příliš stimulované nebo rozrušené děti nasměrujte na to, aby si všímaly pohybu a barvu v tubách. To je postupně uklidní. Veďte je, aby synchronizovaly své dýchání s pohyby v tubách. Když se uklidní, vyzvěte je, aby popsaly své pocity před hrou a po ní. Rozvíjejte slovní zásobu dětí otázkami typu:

- *Jak ses cítil/a před a po hraní?* (napjatě, uvolněně...)
- *Kde jsi pociťoval/a napětí?* (bilo mi srdce, bolel mě žaludek....)

STIEFEL EUROCART s.r.o., Smetanovo nábřeží 454/6, 682 01 Vyškov,
tel.: 517 348 083, e-mail: stiefel@stiefel-eurocart.cz, www.stiefel.cz
IČO: 63996341, DIČ: CZ63996341, Zap. u KS v Brně, odd.C, vl.č.30027